

Muuttuva yrityksen hallinnon tutkimus

Suomalainen yritys-hallinnon tutkimus on viime vuosien aikana monipuolistunut ja uudistunut. Tutkijat, jotka vielä 1970- ja 1980-lukujen vaihteessa tuottivat yleistieteellisiä käsiteanalyyskejä, metodologisia kannanottoja tai organisatorisia abstrahointeja, ovat rohkeasti tarttuneet kiinni suomalaiseen todellisuuteen. Tämä on merkinnyt oman erityiskohteen täsmentymistä, historiallisen näkökulman korostumista sekä uusien yhteistyöyhteyksien syntymistä muiden yhteiskunta- ja hallintotieteiden edustajien kanssa.

Tämän numeron artikkelit ovat esimerkkejä tästä kehityksestä. Useimmat niistä ovat syntyneet Suomen Akatemian rahoittaman yrityksen teorian yhteistyöryhmän piirissä tapahtuneista poikkitieteellisistä keskusteluista ja niiden virittämistä jännitteistä.

Yrityksen hallinnon tutkimuksen uudelleen suuntautumiseen on ehkä eniten vaikuttanut ajatus yrityksen ja sen hallintokoneiston itsenäisestä teoreettisesta merkityksestä. Yritysten muutosten kautta näyttää olevan mahdollista ymmärtää uudella tavalla yhteiskunnan kehitysvaiheita. Liikkeenjohdon hallinnollisten työprosessien tuntemus puolestaan näyttää avaavan uusia näkökulmia yritysten kehitysprosessien ymmärtämiseen. Nämä ajatukset ovat viime aikoina herättäneet muiden yhteiskuntatieteilijöiden mielenkiinnon yrityshallinnon ilmiöitä kohtaan ja innostaneet samalla hallinnon tutkijoita uusiin ponnistuksiin erityiskohteensa ymmärtämiseksi. Pohja aidolle tutkimusyhteistyölle on muodostunut. Eristyneen ja yksilöllisen tutkimuskäytännön oheen on noussut yhä enemmän kollektiivisia tutkimuskokeiluja. Tämä orastava tutkimusyhteistyön kiinteytyminen on samalla merkinnyt kansainvälisten tutkimuskontaktien syvenemistä.

Mihin suuntaan sitten yrityksen hallinnon tutkimuksessa ollaan menossa? Tämän numeron artikkelit antavat omalta osaltaan osviittoja muutoksen suunnasta.

Hallinnon ilmiöiden ja ongelmien kuvauksessa näyttävät korostuvan yksilöiden ja toimintafunktioiden sijasta yhä enemmän objektivoituneet johdon työprosessit. Nämä prosessit sisältävät kukin omat erityiset ongelmakokonaisuutensa, välineistönsä ja institutionaaliset kantajansa. Johdon työprosessikuvauksen avulla on helppo paikallistaa yhteistyökohteita, joita tutkimalla eri yhteiskuntatieteiden edustajat voivat hyödyntää erityisasiantuntemustaan ja laajentaa sitä.

Empiirinen tutkimus kohdistetaan entistä selvemmin hallintokoneiston sisäisten ristiriitojen ja jännitteiden tarkasteluun homogeenisten ja harmonisten elementtien sijasta. Hallinnon tutkimuksen empiiriset asetelmat monipuolistuvat. Erityisen toiveikkaina suhtaudutaan historiallis-vertailevien asetelmien mahdollisuuksiin uutta tietoa tuotettaessa.

Suunnan tälle tutkimukselle näyttää antavan korostunut pyrkimys aikaan ja paikkaan sidottuihin selitysideoihin ja -malleihin. Tutkittavien ilmiöiden takana olevien tapahtumasarjojen ja niiden kriittisten vaiheiden tunnistamisesta syntyy mieluummin substantiaalisia kuin formaaleja teoriakehittelyjä. Samalla tämä merkinnee lisääntynyttä keskustelua yhden prinsiihin teorioiden selitysvuimasta ja niiden rajoituksista.

Toteutuessaan nämä kehityssuunnat merkitsevät kohdeilmiöitään entistä täsmennyneempää ja selitysideoiltaan yritys- ja organisaatiotason merkityksen tunnistavaa hallintotutkimusta.

Risto Tainio

★ ★ ★

Tämän teemanumeron synnyttäneen yhteistyön osapuolista Tarmo Koskisen artikkeli ilmestyi jo numerossa 2/1987. On kaikki syy toivoa, että jatkossakin yrityksen hallinnon tutkimus pysyy voimakkaasti esillä aikakauskirjassa.

Toimitus